DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh41727>

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 12.02.2020
Kabul Tarihi: 15.06.2020
On-line Yayın: 25.06.2020

Article Type: Research article
Submitted: 12.02.2020
Accepted: 15.06.2020
Published Online: 25.06.2020

Atıf Bilgisi / Reference Information

Bayrak Ayaş, E. (2020). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Fırat Üniversitesi Öğrencileri Örneği). *Journal of History School*, 46, 1929-1942.

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN REKREATİF ETKİNLİKLERE KATILIMLARININ ÖNÜNDEKİ ENGELLERİN BELİRLENMESİ (FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ)

Esra BAYRAK AYAŞ¹

Öz

İnsanlığın yaratılışıyla birlikte çalışma kavramı hayatın devamı için zorunlu bir olgu olarak ortaya çıkmıştır. İnsanın ömründeki bir "günlük" süreç incelendiğinde sürecin bir kısmı çalışma, yeme içme, uyku gibi fizyolojik ihtiyaçların karşılanması, bir kısmı da artık zaman anlamındaki boş zamandan oluşmaktadır. İnsanlar boş zamanlarını yenilenme ve tazelenme amacıyla rekreatif etkinliklere katılarak değerlendirebilmektedirler. İlgili literatür incelendiğinde, rekreatif etkinliklere katılımlarda bazı engellerin olduğu göze çarpmaktadır. Bu nedenden dolayı Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarında rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engelleri belirlemek; bu engellerin bazı bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmaya toplam 180 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ile Gürbüz ve vd. (2010) yılında geliştirdiği Boş Zaman Engelleri Ölçeği kullanılmıştır. Verilerinin değerlendirilmesinde spss paket programı kullanılmış anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Analiz sonuçları incelendiğinde; katılımcıların, rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturan unsurlar arasında tesis faktörünü ve onunla beraber bireysel psikoloji faktörlerinin takip ettiği tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında, öğrencilerin boş zamanlarını daha aktif, etkin ve çok çeşitli aktivitelerle değerlendirebilmeleri için sunulan olanaklar yeniden değerlendirilmelidir. İş veya ders yoğunluğundan dolayı boş zaman aktivitelerine katılamayan gençlere kısa tatillerinde

¹ Dr. Adıyaman Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, ebayrak@adiyaman.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8153-2313

veya iş dışı zamanlarında özel bir mekân ve özel bir zaman ayırmayı gerektirmeyen aktiviteler önerilebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Boş Zaman Engelleri, Rekreasyon, Rekreatif Etkinlikler, Üniversite Öğrencileri.

Determination of The Obstacles of Faculty of Sports Science Students to Participation in Recreative Activities (Example of Fırat University Students)

Abstract

Working concept has emerged as an inevitable fact for the continuation of life from the creation of the humanity to date. When “one average day” of human life is examined, some part of this period consists of meeting physiological needs like working, eating and drinking and other part is called as a free time which can be defined as residual time of other activities. People can use their free time by participate in recreational activities to regenerate and refresh thyself. When the related literature is examined, it is observed that there are some obstacles to participation in recreational activities. For this reason, it is aimed to determine the barriers to participation of recreational activities of Fırat University Faculty of Science students in their free time and to reveal whether these barriers differ according to some independent variables. 180 students have participated to the investigation. Leisure Time Barriers Scale developed by Gürbüz et al. (2010) and Personal information form were used as a data collection tool. SPSS software was used to evaluate the data and the level of significance was accepted as $p < 0.05$. When the analysis results are examined, it is seen that facility and individual psychology factors are determined as important factors among others. In the light of given findings, the opportunities offered for students to evaluate their free time with more active, effective and various activities should be reassessed. Young people who cannot participate in free time activities due to work or course intensity may be offered special activities and activities that do not require a special time during their short breaks or out of work.

Keywords: Barriers of Free Time Activities, Recreation, Reactive Activities, University Students.

GİRİŞ

Teknolojinin ilerlemesine paralel olarak insanın, çalışması gereken zaman diliminde artış görülmektedir. Bu da insan hayatında bazı olumsuz durumların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu olumsuzluklardan biri de hareketsiz yaşam olgusudur. Bu durumun önüne geçmek için son yıllarda rekreasyon kavramının oluştuğu ya da gündeme geldiği görülmektedir.

İnsanların çalışma saatleri dışında kalan zamanlarında sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılarak eğlenmek, yaşamdan zevk ve doyum sağlamak, dinlenerek zinde kalmak ve bireysel ve toplumsal açıdan kendilerini geliştirmek amacıyla yapılan aktivitelerin tamamına rekreasyon denilmektedir (Çetinbaş, 2010).

Bireylerin çalışma saatleri dışında, aile fertlerinin ve kendisinin ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra yapması gereken sorumluluklarının dışında kalan zaman boş zaman olarak tanımlanmakta ve rekreasyon kavramında da önemli bir yer almaktadır (Karaküçük, 1997). Boş zaman olgusu verimli kullanıldığında bireysel ve çevresel hayatın olumlu gelişme gösterdiği, verimsiz kullanılması durumunda ise kişinin ruhsal durumunda çöküntü, hiçbir şeyden mutlu olamama ve iş ve aile hayatında verimsizlik gibi olumsuz durumlar görülebilmektedir (Balci, 2003).

Boş zaman olgusu bireylerin kişisel özelliklerine (yaş, cinsiyet, yetenekleri, ilgileri, yetiştikleri kültürel yapı ve ekonomik durumları) ve bulundukları bölgenin (iklimi, konumu, tesisleri ve sahip olunan araç-gereçleri) şartlarına göre değişiklik gösterebilmektedir (Çetinbaş, 2010).

Rekreasyon ve boş zaman değerlendirme kavramları bazı zamanalar da birbirlerinin yerine kullanılabilirler ancak boş zamanı değerlendirmek için yapılan aktiviteler rekreasyon kavramının içerisinde barındırdığı bir durumdur. Rekreasyon boş zamanlarını değerlendirdiği bir etkinlik olduğu gibi bireyin kendisini tatmin ederek yaşamını canlandırması olarak da tanımlanmaktadır. Avrupa standartlarında insan ömrünün ortalama 80 yıl olarak belirlendiği ve bu 80 yıllık ömrün %32'sinin boş zaman olarak değerlendirildiği görülmüştür. Ancak bu oran Türkiye'de insanların (kent insanları) %40 civarında olmaktadır (Küçüktopuzlu vd. 2003).

Rekreasyonun her yaş gurubundaki bireye hitap edebilmesi için doğru ve düzenli planlanması gerekmektedir. Doğru ve düzenli planlanan rekreasyon insanlara sosyal yaşantı şekillerini öğretmek onların ahlak ve kişilik duyguları oluşturmada yardımcı olmaktadır. Durum bu şekilde olunca insan kaynaklarının korunup kollanması, gelişme göstermesi ve hayat standartlarının yükselmesine olanak vermektedir. Rekreasyon faaliyetler düzenlenirken müzik, el uğraşı, spor, oyun, drama, dans vb. özel ve sosyal olgular barındıran aynı zamanda kişisel isteklerini de göz önünde tutarak onların motivasyonlarını arttıracak şekilde programlanmalıdır (Balci, 2003).

Boş zaman faaliyetleri toplum yaşam çerçevesinde her kesimden ve her yaş gurubundaki insanların ilgilerini çekmektedir hatta öyle ki en fazla genç

kitleler üzerinde etkisini göstermektedir. Sivil toplum örgütleri, kamu kurum ve kuruluşları boş zamanların değerlendirilmesi için gerekli tesis ve donanım malzemeleri temin etmektedir (Balcı, 2003). Özellikle üniversiteler bir kamu kurumu olarak toplumsal kültürün yansımasında bir aracı konumundadır. Mevcut kültür ne kadar karmaşık bir yapıda ve çeşitlilik gösteriyorsa üniversitenin de fonksiyonu o derece çeşitli ve karmaşık bir fonksiyona sahip olacaktır. Bu sebeplerden rekreasyon eğitimi zamanın nasıl verimli kullanılması ve kişilik faktörünü etkileyen farklılıklardan nasıl yararlanılması gerektiğini öğretmektedir. Tabi ki bu durum boş zamanın oluşması ve kullanılması ile olmaktadır (Ağaoğlu, 2002).

Türk nüfusu içersinde genç ve dinamik olan üniversite öğrencileri önemli bir konumdadır. Bu gençler ülkenin geleceği, potansiyeli ve güveni olmaktadır. Bu nedenden dolayı öğrenciler ile ilgili olan konu ve boş zaman değerlendirme problemleri üniversitelerin ortak sorunları olmaktadır. Akademik eğitimin bir parçası olarak değerlendirilmesi gereken rekreasyon ve boş zaman faaliyetleri aynı zamanda öğrenciler içinde kendi hayatlarında bu olgunun önemini kavramaları gerekmektedir. Çünkü boş zaman kavramı insanın çocukluk çağı ile başlayıp yaşlılığa kadar devam eden bir süreçtir. Öyle ki yaşamın her anında ve safhasında bireye sosyal, fiziksel ve psikolojik olarak fayda sağlamaktadır. Öğrencilerin ise rekreasyon faaliyetlerine katılması üstün akademik başarılar garanti etmese de akademik başarıları olumlu derecede etkilemektedir. Bu sebeplerden dolayı öğrenciler için okulun ve modern yaşamın vermiş olduğu yorgunluğu atma, dinlenmeleri için okul faaliyetlerinde gerekli programlar ve planlamalar yapılmalıdır (Mutlu, 2008).

Rekreasyon ve boş zamanların değerlendirilmesi her kesim insan gurubu için önem arz etmektedir. Ancak üniversite öğrencilerinin boş zamanlarının daha fazla olduğu düşünülmüş ve bu nedenle bu çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Evrenin çok sayıda elemandan oluşması sonucunda evren hakkında daha geniş bir yargıya varmak ve evrenin bütünü ya da evren içerisinden alınacak bir gurubun veya örnek veya örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılı Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde Rekreasyon, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük ve Öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu bölümlerin 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya gönüllülük esas alınarak rast gele seçilen 86 kadın 94 erkek olmak üzere toplam 180 öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi için Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, Karaküçük ve Gürbüz (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan ‘Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18’ ve araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır

Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18

Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen öğrenci algısına göre rekreasyonel etkinliklere katılımının önündeki engelleri belirleyebilmek için geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçeye uyarlanması Karaküçük ve Gürbüz (2007) tarafından yapılmış ve doğrulayıcı faktör analizi de Gürbüz vd. (2010) tarafından yeniden test edilmiştir. Orijinal ölçek 7 alt boyut ve 29 maddeden oluşmaktadır. Ancak Türkçeye uyarlanırken 6 alt boyut ve 27 soru maddesinden oluşturulmuştur. Bu çalışmada kullanılan ölçek ise 18 soru maddesi ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 1 ile 4 arasında kesinlikle önemsiz, önemsiz, önemli ve çok önemli şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçeğin alt boyutları ve soru maddeleri şu şekildedir.

- ✓ Bireysel Psikoloji: 1,2,3
- ✓ Bilgi Eksikliği: 4,5,6
- ✓ Tesis Yetersizliği: 7,8,9
- ✓ Arkadaş Eksikliği: 10,11,12
- ✓ Zaman: 13,14,15
- ✓ İlgi Eksikliği: 16,17,18

Verilerin Analizi

Yapılan çalışma sonuçlarının verilerinin hesaplanmasında ve değerlendirilmesinde SPSS 15,0 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırma

verilerinde normallik testi olan Shapiro- Wilk testi yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği görülerek verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmayı oluşturan öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılımının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 1

Boş Zaman Engelleri Ölçeği ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki Farkı Belirleyebilmek için Yapılan t- Testi Sonuçları

Alt Boyutları	Değişkenler	N	X	Ss	t	p
Bireysel Psikoloji	Kadın	86	11,05	2,54	0,12	0,89
	Erkek	94	11,01	2,46		
Bilgi Eksikliği	Kadın	86	9,29	2,09	1,17	0,24
	Erkek	94	8,92	2,08		
Tesis Yetersizliği	Kadın	86	9,58	1,88	0,79	0,42
	Erkek	94	10,02	4,78		
Arkadaş Eksikliği	Kadın	86	7,96	2,12	0,94	0,34
	Erkek	94	8,28	2,40		
Zaman	Kadın	86	8,68	1,93	0,23	0,81
	Erkek	94	8,61	1,93		
İlgi Eksikliği	Kadın	86	8,44	2,18	0,88	0,37
	Erkek	94	8,14	2,23		

$p < 0,05$

Tablo 1 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin boş zaman engelleri ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyet değişkeninin de herhangi bir anlamsal farka rastlanmadığı görülmektedir ($p > 0,05$).

Tablo 2

Boş Zaman Engelleri Ölçeği ile Yaş Değişkeni Arasındaki Farkı Belirleyebilmek için Yapılan t- Testi Sonuçları

Alt Boyutları	Değişkenler (Yaş)	N	X	Ss	t	p
Bireysel Psikoloji	20-24	152	11,09	2,44	0,73	0,46
	25-29	28	10,71	2,77		
Bilgi Eksikliği	20-24	152	9,19	1,97	1,46	0,14
	25-29	28	8,57	2,61		
Üniversitenin Tesis Yetersizliği	20-24	152	9,84	3,94	0,31	0,75
	25-29	28	9,60	1,85		
Arkadaş Eksikliği	20-24	152	8,11	2,12	0,20	0,83
	25-29	28	8,21	3,01		
Zaman	20-24	152	8,63	1,90	0,29	0,76
	25-29	28	8,75	2,10		

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Fırat Üniversitesi Öğrencileri Örneği)

İlgi Eksikliği	20-24	152	8,28	2,11	0,08	0,93
	25-29	28	8,32	2,70		

Tablo 2 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin boş zaman engelleri ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların yaş değişkeninde herhangi bir anlamsal farka rastlanmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 3

Boş Zaman Engelleri Ölçeği ile Üniversitenizde Sahip Olduğunuz Rekreatif Alanların Yeterliliği Değişkeni Arasındaki Farkı Belirleyebilmek için Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutları	Değişkenler	N	X	Ss	F	P
Bireysel Psikoloji	Yeterli	19	11,89	2,72	3,30	0,03
	Kısmen Yeterli	83	10,55	2,45		
	Yetersiz	78	11,33	2,41		
Bilgi Eksikliği	Yeterli	19	9,10	1,79	1,69	0,18
	Kısmen Yeterli	83	8,80	2,29		
	Yetersiz	78	9,41	1,88		
Tesis Yetersizliği	Yeterli	19	11,84	9,86	4,26	0,01
	Kısmen Yeterli	83	9,19	2,03		
	Yetersiz	78	9,97	1,75		
Arkadaş Eksikliği	Yeterli	19	7,73	1,85	0,60	0,54
	Kısmen Yeterli	83	8,04	2,25		
	Yetersiz	78	8,32	2,39		
Zaman	Yeterli	19	8,31	2,10	0,37	0,68
	Kısmen Yeterli	83	8,63	1,94		
	Yetersiz	78	8,74	1,88		
İlgi Eksikliği	Yeterli	19	8,36	2,11	1,51	0,22
	Kısmen Yeterli	83	7,98	2,15		
	Yetersiz	78	8,58	2,27		

$P<0,05$

Tablo dört incelendiğinde Üniversite öğrencilerinin Boş Zaman Engelleri Ölçeği alt boyutlarından olan bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında Üniversitenizde Sahip Olduğunuz Rekreatif Alanların Yeterliliği değişkenin de herhangi bir anlamsal farka rastlanmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Ancak bireysel psikoloji ve tesis yetersizliği alt boyutlarında anlamsal farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$; $p(\text{bireysel psikoloji})=0,03$, $p(\text{tesis yetersizliği})=0,01$)

Tablo 4

Boş Zaman Engelleri Ölçeği ile Boş Zaman Neler Yaparsınız Değişkeni Arasındaki Farkı Belirleyebilmek için Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutları	Değişkenler	N	X	Ss	F	P
Bireysel Psikoloji	Ev İçi Faaliyetlere Katılarak	42	11,02	2,6	0,85	0,49
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	40	11,32	2,67		
	Sosyal Etkinliklere Katılarak	61	11,01	2,26		
	Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılarak	12	9,83	3,24		
	Açık Alan Etkinliklere Katılarak	25	11,2	2,17		
	Ev İçi Faaliyetlere Katılarak	42	9,33	2,11		
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	40	9,37	1,79		
	Sosyal Etkinliklere Katılarak	61	9,04	2,01		
Bilgi Eksikliği	Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılarak	12	8,5	2,61	0,81	0,52
	Açık Alan Etkinliklere Katılarak	25	8,68	2,41		
	Ev İçi Faaliyetlere Katılarak	42	9,47	1,75		
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	40	9,77	1,68		
	Sosyal Etkinliklere Katılarak	61	10,62	5,68		
	Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılarak	12	8,83	3,04		
	Açık Alan Etkinliklere Katılarak	25	8,92	1,89		
	Ev İçi Faaliyetlere Katılarak	42	8,04	2,28		
Tesis Yetersizliği	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	40	8	2,33	1,41	0,23
	Sosyal Etkinliklere Katılarak	61	8,06	2,14		
	Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılarak	12	8	2,98		
	Açık Alan Etkinliklere Katılarak	25	8,72	2,2		
	Ev İçi Faaliyetlere Katılarak	42	9,16	1,63		
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	40	8,8	1,71		
	Sosyal Etkinliklere Katılarak	61	8,47	1,94		
	Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılarak	12	8	2,66		
Arkadaş Eksikliği	Açık Alan Etkinliklere Katılarak	25	8,28	2,18	1,52	0,19
	Ev İçi Faaliyetlere Katılarak	42	8,16	2,1		
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	40	8,57	2,14		
Zaman İlgisi Eksikliği					0,26	0,89

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Fırat Üniversitesi Öğrencileri Örneği)

Sosyal Etkinliklere Katılarak	61	8,16	2,12
Kültürel ve Sanatsal Etkinliklere Katılarak	12	8,16	2,75
Açık Alan Etkinliklere Katılarak	25	8,4	2,51

P<0,05

Tablo beş incelendiğinde Üniversite öğrencilerinin Boş Zaman Engelleri Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların Boş Zaman Neler Yaparsınız Değişkeni ile arasında herhangi bir anlamsal farka rastlanmadığı görülmektedir (p>0,05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımları ve rekreatif etkinliklerin önündeki engellerin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada Bireysel Psikoloji, Bilgi Eksikliği, Tesis Yetersizliği, Arkadaş Eksikliği, Zaman, İlgi Eksikliği alt boyutlarından oluşan boş zaman engelleri ölçeği kullanılmıştır. Kişisel bilgiler ile ölçek alt boyutları arasında anlamsal farklılıklara bakılmış olup sonuçlar tartışılmıştır.

Boş zaman engelleri ölçeği ile cinsiyet değişkeni arasındaki farkı belirleyebilmek için yapılan t- testi sonuçlarında ölçek alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamsal farklılıklara rastlanmamıştır. Ancak ölçek alt boyutlarının ortalama puanlarına bakarak bir yorum yapılırsa kadın ve erkek gruplar bireysel psikolojileri alt boyutuna verdikleri puanın diğer alt boyutlardan yüksek olması araştırma gurubunun bireysel psikolojilerini rekreatif etkinliklere katılımının önündeki engel olarak belirledikleri görülmektedir. Erdoğan ve Bahadır (2019) yapmış oldukları çalışmalarında motivasyonun boş zaman etkinliklere katılımı üzerinde etkili olduğu sonucunu belirtmişlerdir. Bu da çalışmamızın sonucu ile paralellik göstermektedir. Çünkü bir kişinin psikolojik düzeyi ne kadar sağlam olursa o kişinin yapacağı etkinliğe motive olmasında o derece etkili olmaktadır. Fakat ilgili literatür incelendiğinde kadın ve erkek bireylerin rekreatif etkinliklere katılımları arasındaki farklılaşma üzerine bulunan sonuçlar araştırmamızın sonucunun tersi yönündedir. Ekinci vd. (2014) yapmış oldukları Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi isimli çalışmalarında cinsiyet faktörü ile boş zaman engelleri ölçeği alt boyutlarından olan bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlamışlardır. Konu ile yapılan diğer bir çalışmada ise cinsiyet faktörünün rekreatif etkinliklere katılımı az da olsa etkisinin olduğu sonucuna rastlanırken

(Demir ve Demir, 2006) bir başka çalışmada ise kadınların erkeklere oranla boş zaman engellerinin özellikle birey psikolojisi boyutunda daha fazla olduğu sonucuna rastlanmıştır (Alexandris ve Carroll, 1997). Ayrıca üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir çalışmada erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla rekreasyonel etkinliklerine daha fazla katılım sağladıkları görülmüştür (Öztürk, 2019). Fakat Karadeniz vd. (2019), kadınların serbest zaman etkinliklerine erkeklerden daha fazla olumlu baktığını çalışmalarında belirtmiştir.

Boş zaman engelleri ölçeği ile yaş değişkeni arasındaki farkı belirleyebilmek için yapılan t- testi sonuçlarında yaş ile ölçek alt boyutları arasında anlamsal farklılığa rastlanmamıştır. Demirel vd. (2013), yapmış olduğu çalışma sonucu çalışmamızın sonucuyla paralellik göstermektedir. İlgili literatürde yaşın rekreasyonel etkinliklere katılımı yönünden farklı sonuçlara rastlanmıştır bu da çalışmamızın sonuçlarının tersi yönündedir. Ekinci vd. (2014) yapmış oldukları çalışmalarında yaş faktörü ile boş zaman engelleri ölçeği alt boyutlarından olan zaman alt boyutu arasında anlamsal farklılığa rastlamışlardır. Bu anlamsal farklılık 23-25 ve 26 yaş ve üzeri katılımcıların arasında olduğunu belirleyerek anlamlılık düzeyinin 26 yaş ve üzerindeki yaş grupları lehine olduğu sonucuna varmışlardır. Bir başka çalışma sonucunda da daha ileri yaş gurubundaki kişilerin boş zaman engelleri ölçeği alt boyutu olan zaman alt boyutunda daha anlamlı bir engelleyici olduğu sonucuna varmışlardır (Pala ve Dinç 2013). Alexandris ve Carroll (1997) ise boş zaman engelleri ile ilgili yapmış oldukları çalışmalarında boş zaman engelleri ile yaş faktörünün ters orantılı olduğunu belirtmiştir. Tolkildsen (2005) rekreasyonel faaliyete katılımı da yaşın önemli yer tuttuğunu ancak bunun da kişisel farklılıklara ve rekreasyonun türüne göre de değişiklik gösterdiği sonucunu bulmuştur. Tütüncü vd. (2011) da yapmış oldukları çalışmalarında rekreatif faaliyetlere katılımı farklı grupları oluşturan cinsiyet gruplarının da algılamalarının ve bakış açılarının farklı olduğu sonucuna rastlamışlardır. Doğa rekreasyon faaliyetleri üzerine yapılan çalışmalarda 19-45 yaş gurubundaki ve genellikle erkeklerin bu faaliyetlere katıldığı sonuçlarına varılmıştır (Uzun ve Müderrisoğlu 2010, Kurdoğlu ve Düzgüneş 2011).

Boş zaman engelleri ölçeği ile üniversitenizde sahip olduğunuz rekreasyonel alanların yeterliliği değişkeni arasındaki farkı belirleyebilmek için yapılan ANOVA testi sonuçlarında ölçek alt boyutlarında genel olarak anlamsal farklılığa rastlanmamıştır. Ancak bireysel psikoloji ve tesis yetersizliği alt boyutlarında anlamsal farklılığa rastlanmıştır. Literatür taramasında ilgili konu ile yapılan çalışmalar incelendiğinde üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını doldurmada fazla zorluk çekmediklerini ve yüksekokullarının da bu etkinlikler için tesislerinin yetersiz olduğunu belirttikleri görülmüştür (Tekin 2007, Kuş Şahin vd. 2009). Paksoy ve ark (2016) yılında üniversite öğrencileri üzerine

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Fırat Üniversitesi Öğrencileri Örneği)

yapmış oldukları çalışmalarında öğrencilerin genel olarak üniversitenin tesislerinin yetersiz olduğunu belirttikleri ve araştırmacılar da bu durumu üniversitenin yeni kurulmasından kaynaklandığı sonucuna varmışlardır. Kaçar (2019) üniversite öğrencilerine yönelik yapmış olduğu araştırmasında öğrencilerin bölümlerine uygun sportif etkinliklerin ve çeşitliliğinin yeterli olmadığını sadece bahar şenlikleri adı altında etkinliklerin olduğunu belirtmektedir. Karadeniz vd. (2019) da çalışmalarında üniversite yerleşkesinde tesislerin yetersiz olduğu sonucuna rastladıklarını belirtmişlerdir. Yapılan bu çalışmalar çalışmamızın sonucuyla paralellik göstermektedir.

Boş zaman engelleri ölçeği ile boş zaman da neler yaparsınız değişkeni arasındaki farkı belirleyebilmek için yapılan ANOVA testi sonuçlarında anlamsal farklılığa rastlanmamıştır. Ekinci vd. (2014) Çalışmalarında araştırmayı oluşturan gurubun boş zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türü ile ölçek alt boyutları arasında anlamsal farklılığa rastlamamışlardır. Bu da çalışmamızın sonucuyla paralellik göstermektedir. Ayrıca Mansuroğlu (2002) yapmış olduğu çalışma sonucunda öğrencilerin hafta içi 5 saat hafta sonlarında ise ortalama on saat serbest zamanları olduğunu ancak buna rağmen Alanya kentinin ve üniversitenin bu konuyla ilgili olanaklarından yeterince yararlanmadığını ve hatta Alanya ilinde güneşli gün sayısının fazla olmasına rağmen dış mekan rekreasyon faaliyetlerine katılımın düşük seviyede yani %6 oranında olduğu sonucuna varmıştır.

Şahin vd. (2009) konu ile ilgili yapmış oldukları çalışmalarında serbest zaman etkinliklere katılımlarının önündeki en büyük etkenin maddi olanaklar olduğunu bunu takip eden sebebin ise içinde bulunulan ortamın engel olmasının da büyük paya sahip olduğu sonucuna rastlamışlardır. Ayrıca Ersoy ve Güldemir'in (2008) yaptıkları çalışmalarında da bu tarz etkinliklere katılamamanın başında gelen nedenler olarak zamanın kısıtlı olması bunu takip eden diğer bir neden ise ekonomik yetersizlik ve ulaşım zorluğunun olduğunu ifade etmişlerdir. Serbest zaman etkinlikleri üzerine yapılan çalışmalarda katılımcıların genel olarak amaçlılık çerçevesinde olmadıklarını sadece vakit geçirmeye yönelik pasif faaliyetlerle serbest zamanlarını geçirdiklerini belirtmişlerdir (Balcı ve İlhan, 2006; Arslan, 2014; Karaküçük, 2014).

Boş zaman engellerinin giderilmesi amacıyla üniversite gençliğinin kullanabilmesi için rekreasyonel alanların sayısının artırılması ve mevcut fakat kullanımı için uygun olmayan alanların kullanımının uygun hale getirilmesi, üniversite gençliğinin maddi olanakları göz önüne alınarak bu tesislerin ücretlerinin öğrencilerin refah düzeyine göre belirlenmesi, gençlerin rekreasyonel etkinlikler hakkında bilgilendirilmesi ve proje kapsamında faaliyetlerin

yapılması, daha kapsamlı araştırmalarla sonuçların karşılaştırılması gibi öneriler bundan sonra yapılması öngörülen çalışmalar için sıralanabilmektedir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Ağaoğlu, Y. S. (2002). *Türkiye'deki Üniversitelerin Rekreatif Programlarının Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Alexandris, K., & Carroll, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: Results from a study in Greece. *Leisure Studies*, 107–125.
- Arslan, H. (2014). Üniversite öğrencilerinin Boş zaman değerlendirme tercihleri Çankırı Karatekin Üniversitesi örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40.
- Balcı, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 158-173.
- Balcı, V., & İlhan, A. (2006). Türkiyedeki üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenmesi. *Sportmetre / Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11.
- Çetinbaş, R. N. (2010). *Sivas İli Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okullarda Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Tespiti ve İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, D. & Demir, C. (2006). Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörler ile cinsiyet arasındaki ilişki: lisans öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 36–48.
- Demirel, M., Dumlu, Y., Gürbüz, B. & Balcı, V. (2013). Üniversite Öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımını engelleyen faktörlerin belirlenmesi. 2. *Rekreatif Araştırmaları Kongresi*, (s. 600-607).
- Erdoğan, Ç.H. & Bahadır, Z. (2019). Egzersiz yapan bireylerin boş zaman etkinliklerine katılım motivasyonlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 56-68
- Ekinci, N. E., Kalkavan, A., Üstün, Ü., & Gündüz, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1-13.

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Fırat Üniversitesi Öğrencileri Örneği)

- Ersoy, S. & Güldemir, O. (2008). Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme faaliyetlerinin sosyoekonomik boyutu üzerine bir inceleme. *17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*.
- Gürbüz, B., Karaküçük, S. & Sarol, H. (2010). Rekreatif aktivitelere katılımın önündeki algılanan engel farklılıklarının incelenmesi: Ankara örneği. *11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreatif Boş Zamanları Değerlendirme*. Bağırhan yayınevi.
- Karaküçük, S. (2014). *Rekreatif: Boş Zamanları Değerlendirme*. Gazi kitapevi.
- Karaküçük, S. & Gürbüz, B. (2007). Boş Zaman engelleri ölçeği-28: ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3-10.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel yayın ve dağıtım.
- Karadeniz, F., Müftüler, M. & Gülbeyaz, K. (2019). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman aktivitelerine yönelik tutum ve engellerinin incelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği). *Spor ve Rekreatif Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 21-36.
- Karaçar, E. (2019). Spor fakültesinde okuyan öğrencilerin rekreatif faaliyetlere karşı ilgi ve mutluluk düzeyleri: Sinop üniversitesi örneği. *Spor ve Rekreatif Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 58-70.
- Küçüktopuzlu, K. F., Gözek, K. & Uğurlu, A., (2003). Boş zaman rekreatif ilişkisi ve üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerini değerlendirmeye yönelik bir araştırma. *1. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu*, Bildiriler Kitabı.
- Kurdoğlu, O. & Düzgüneş, E. (2011). Artvin Kent ormanının rekreatif olanakları ve kullanıcı tercihlerinin irdelenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 199-210.
- Kuş Şahin, C., Akten, S. & Erol, U. E. (2009). Eğirdir Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin rekreatif faaliyetlerine katılımlarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 62-71.

- Mansuroğlu, S. (2002). Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış mekan rekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 53-62.
- Mutlu, İ. (2008). *Egzersiz Yapan Kişilerin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları Üzerine bir Araştırma: Kayseri İli Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, M. A. (2019). Üniversite Öğrencilerinin rekreasyonel fiziksel aktivitelere katılım engellerinin karşılaştırılması. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, 3(1), 12-19
- Paksoy, M., Çalık, F., Yaşartürk, F. & Çimen, K. (2016). Abdullah Gül Üniversitesi öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımını etkileyen faktörler. *International Journal of Science Culture and Sport*, 39-50.
- Pala, F. & Dinç, S. C. (2013). Kamu kurumlarında görev yapan personelin serbest zaman etkinliklerine katılımını engelleyen faktörlerin belirlenmesi. 2. *Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, (s. 632-637). Aydın.
- Tekin, M. (2007). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi meslek yüksekokulu öğrencilerinin serbest zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 111-120.
- Torkildsen, G. (2005). *Recreation and Leisure Management*. Routledge, Taylor and Francis Group.
- Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N. & Taş, İ. (2011). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların analizi. *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 69-83.
- Uzun, S. & Müderrisoğlu, H. (2010). Kırsal rekreasyon alanlarında kullanıcı memnuniyeti: Bolu Gölcük ormanı dinlenme yeri örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 67-82.